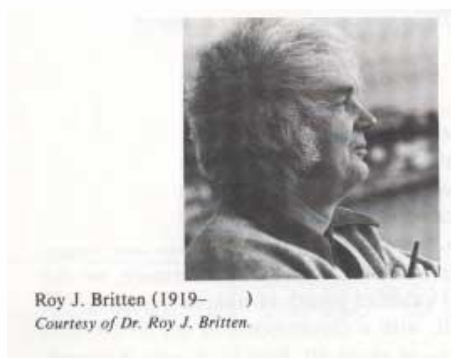

نواحی تکرار در کروموزوم یوکاریوتی:

هیپریداسیون $DNA - DNA$:

می توانیم نواحی تکرار نشده DNA در ژنوم یوکاریوتی بررسی کنیم این مفهوم توسط $R. Britten$ و دانشجویانش برای نخستین بار ارائه شد.

شکل

طبیعت سازماندهی DNA در کروموزوم های یوکاریوتی را می توان بوسیله تکنیک هیپریداسیون

$DNA - DNA$ مورد مطالعه قرار داد.

هنگامی که DNA گرم می شود، دناتوره می شود و به صورت تک رشته در می آید و هنگامی که سرد

می شود دوباره به حالت اولیه باز می گردد. سرعت رناتوراسیون به غلظت تک رشته های DNA و توالی آن

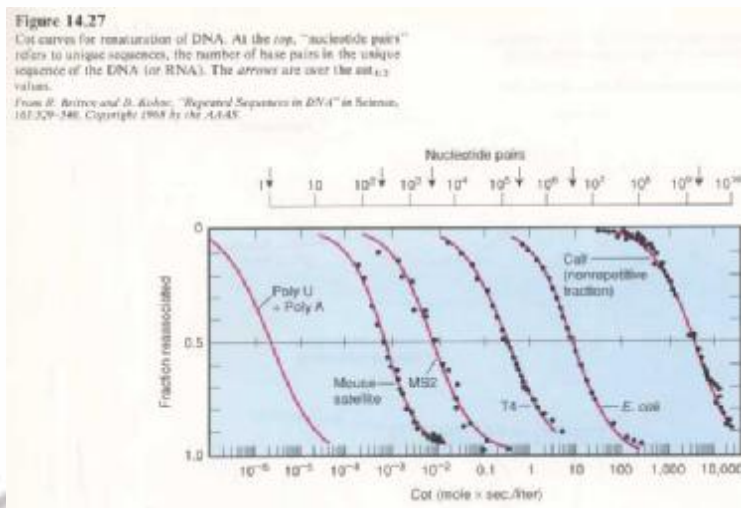
ها بستگی دارد به شرطی که دمای رناتوراسیون ثابت نگاه داشته شود و نمونه به قطعات کوچک و

متحدالشکل شکسته شده باشد

Cot curves :

اگر C_0 غلظت اولیه DNA تک رشته ای (دناتوره شده) بر حسب مول بر لیتر باشد و t زمان سپری شده بر حسب ثانیه باشد، حاصلضرب آن ها (C_0t) یک مقیاس برای رناتوراسیون بوجود می آورد که cot نامیده می شود هنگامی که نمودار cot بر حسب مقدار DNA تک رشته ای باقیمانده رسم شود منحنی که منحنی cot نامیده می شود دارای اطلاعات ویژه ای می باشد نقطه وسط که از آن به عنوان $cot_{1/2}$ یاد می شود میزان همولوژی در DNA و یا به طور دقیق تر طول DNA یگانه در نمونه را تخمین می زند. منظور از DNA یگانه طولی از DNA در نمونه است که توالی تکراری ندارد. برای مثال فرض می کنیم کروموزوم $E.coli$ واقعاً یگانه است، در شکل زیر کسر DNA رناتوره شده در برابر cot رسم شده است.

شکل

همانطور که در این شکل نشان داده شده است نمونه های DNA نشان داده شده نمودارهای cot تقریباً با شکل مشابهی تولید می کنند هر چند DNA ها متفاوت (با طول های یگانه متفاوت) به کار گرفته

شده اند. هر چه بیشتر به راست می رویم اسید نوکلئیک های تک رشته ای آهسته تر رناتوره می شوند.

بعلاوه می توان $\cot_{\frac{1}{2}}$ را به طول توالی یگانه ارتباط داد. برای مثال *E.coli* با کروموزوم حاوی $4/2 \times 10^6$

جفت - باز، $\cot_{\frac{1}{2}}$ در حدود 10 دارد، رشته های *polyU + poly A* که طول یگانه آن ها فقط یک جفت -

باز می باشد دارای $\cot_{\frac{1}{2}}$ برابر 2×10^{-6} می باشند. از روی این اعداد و اعداد مربوط به اسید های نوکلئیک

فاژهای *T4, MS2* و سایر نمونه ها محور جفت های نوکلئوتیدی بالای شکل فوق بدست آمده است.

unique and repetitive DNA :

DNA همراه یوکاریوتی $\cot_{\frac{1}{2}}$ کمی دارد زیرا طول *DNA* یگانه آن در حدود 200 جفت - باز می

باشد و از آن که مقدار این *DNA* به ازای هر سلول بسیار بیشتر از این ها است *DNA* همراه باید یک

Highly repetitive باشد و نسخه های بسیاری از یک توالی در برداشته باشد. براساس میزان *DNA* همراه

موجود در یک سلول باید بیش از یک میلیون تکرار از این توالی 200 جفت - نوکلئوتیدی در آن وجود داشته

باشد.

نمودار $\cot$ برای کل ژنوم یک یوکاریوت با آنچه در شکل فوق دیدیم متفاوت است منحنی $\cot$ مربوط

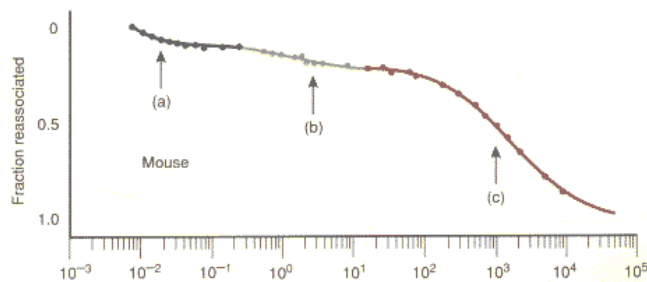
به *DNA* یک موش در شکل زیر نشان داده شده است.

شکل

Figure 14.28
Cot curve for mouse DNA. Arrows indicate approximate $\text{cot}_{1/2}$ values of the three apparent segments that make up this single cot curve: highly repetitive (a), moderately repetitive (b), and nonrepetitive (unique) DNA (c).

From Betty L. McConaughy and Brian J. McCarthy: "Related Base Sequences in the DNA of Simple and Complex Organisms. VI. The Extent of Base Sequence Divergence among the DNAs of Various Rodents" in *Biochemical Genetics*, 4:425-446. Copyright © 1970 Plenum Publishing Corporation, New York, NY.

توجه کنید که این شکل در واقع از سه منحنی Cot جداگانه تشکیل شده است که $\text{Cot}_{1/2}$ هر کدام با

یک فلش نشان داده شده است.

براساس $\text{Cot}_{1/2}$ و درصدی از ژنوم که هر قطعه در بردارد، درجه تکرار نشدگی هر قطعه قابل تعیین است

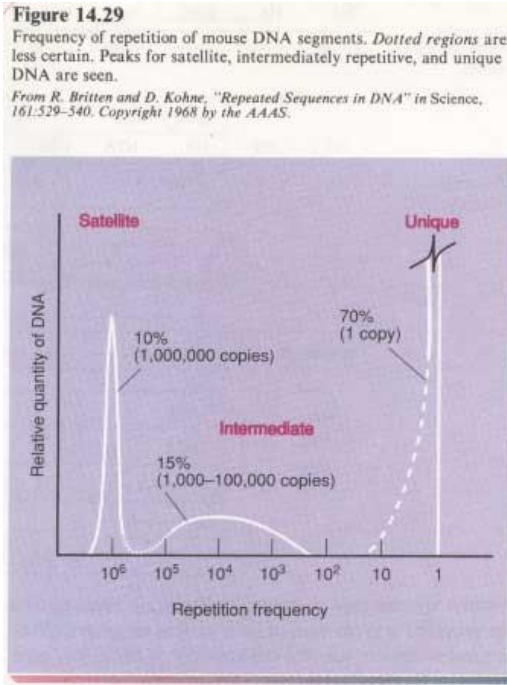
بنابراین قطعات DNA را می توان به سه نوع -یک نوع با تکرار زیاد (مانند DNA همراه)، با تکرار متوسط

DNA یگانه تقسیم بندی کرد این قطعات به ترتیب حدود 10% و 15% و 70% کل DNA موش را تشکیل می

دهند

شکل

DNA های همراه که تکرار بسیار زیاد دارند بیشتر در اطراف سانترومرها و تلومرها یافت می شوند و هنوز نمی دانیم که رونویسی می شوند یا نه. *DNA* یگانه ژن های ساختاری را پدید می آورند و قسمت اعظم آن ها رونویسی می شود.

